

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 279/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. R., R., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 SžoKS/93/2005 zo 16. októbra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2008 doručená sťažnosť J. R., R. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom M. K., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 SžoKS/93/2005 zo 16. októbra 2007.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania na strane žalobcu, a to na základe podanej žaloby o preskúmanie rozhodnutia Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“) č. p. PK-17-5-2004 z 24. marca 2004 (ktorým SIS zamietla odvolanie sťažovateľa podané proti personálnemu rozkazu riaditeľa č. 1188 zo 4. novembra 2003, ktorým bol sťažovateľ na základe žiadosti uvoľnený zo služobného pomeru príslušníka SIS).

Sťažovateľ v podanej sťažnosti uviedol: *«Prostredníctvom svojho právneho zástupcu som podal žalobu na Krajský súd v Košiciach proti Slovenskej informačnej službe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Slovenskej informačnej služby (SIS) zo dňa 24.03.2004, č.p. PK - 17 - 5/2004. Týmto rozhodnutím Slovenskej informačnej služby bolo zamietnuté moje odvolanie proti personálnemu rozkazu riaditeľa sekcie D Slovenskej informačnej služby č. 1188 zo dňa 4.11.2003 a napadnutý personálny rozkaz bol potvrdený, a to aj napriek tomu, že pri prvotnom právnom úkone, žiadosti o prepustenie zo služobného pomeru absentovala zložka dobrovoľnosti. Uvedený rozpor so zákonnými ustanoveniami bol aj predmetom žalobného návrhu. Krajský súd rozhodnutím zo dňa 19.04.2005 č.k. 1 S 46/04-64 žalobný návrh v celom rozsahu zamietol, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po vykonanom dokazovaní dospel k právnomu názoru, že napadnuté rozhodnutie i postup SIS je v súlade so zákonom. Svoje rozhodnutie SIS odôvodnila tým, že o uvoľnení sťažovateľa zo služobného pomeru príslušníka informačnej služby k 31.12.2003 rozhodla na základe jeho žiadosti o uvoľnenie, ktorú osobne podpísal a podal svojmu nadriadenému. Takto jednoznačne a nespochybniteľne preukázal svoju vôľu, aby zanikol jeho služobný pomer k SIS. Tým, že sťažovateľ predložil žiadosť o uvoľnenie, naplnil tak podľa § 191 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov skutkovú podstatu dôvodu na uvoľnenie žalobcu zo služobného pomeru. Skutočnosti, ktoré by potvrdzovali argumenty sťažovateľa, že predmetnú žiadosť nepodal slobodne, ale na základe príkazu, pod nátlakom a z donútenia, neboli SIS počas odvolacieho správneho konania zistené. K takémuto záveru však nebolo vykonané potrebné dokazovanie. Krajský súd sa stotožnil s účelovo podanými*

vyjadreniami SIS, pričom moje návrhy na doplnenie dokazovania neakceptoval. Na preukázanie mojich tvrdení som navrhol vykonať dôkazy, a to výsluchom svedkov a vyžiadanim listinných dôkazov od žalovaného. Súd tieto dôkazy nevykonával. Navyše keďže súd nemal úplné spisy správneho orgánu rozhodol v rozpore s ustanovením § 250j ods. 2 písm. c) O.s.p., zákona č. 99/1963 Zb. v platnom znení.

Proti rozhodnutiu krajského súdu som prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal dňa 9.06.2005 odvolanie, v ktorom boli podrobne, rozvedené dôvody, pre ktoré je toto rozhodnutie v rozpore s príslušnými ustanoveniami zákona ako, aj v rozpore s objektívnou pravdou. Porušovateľ sa skutočnosťami uvedenými v písomne podanom odvolaní nezaoberal dostatočne, neúplne zistil skutkový stav, nakoľko neboli vykonané navrhované dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Preto sťažovateľ ani nemohol preukázať, že konal pod nátlakom a neslobodne. Krajský súd predovšetkým uspokojil len s účelovými a často nepravdivými tvrdeniami SIS, pričom netrval na predložení navrhovaných dôkazov.

Je logické, že keď v monokratickom štátnom orgáne, akým Slovenská informačná služba nepochybne je, si jej príslušník z donútenia podá žiadosť o prepustenie zo služobného pomeru, tak v správnom konaní, v ktorom s konečnou platnosťou rozhoduje Riaditeľ SIS, nemôže byť úspešný, navyše keď Riaditeľ SIS verejne deklaruje svoj postup (článok SME zo dňa 27.03.2003 „Pittner: Eštébaci už v tajnej službe viac nebudú“). Za danej spoločenskej situácie som v správnom konaní nemohol očakávať úspech. Preto som sa spoliehal na súdnu ochranu, ktorú mi zaručuje Ústava SR.

Navrhoval som zabezpečiť písomnosť SID, v ktorá obsahuje zoznam príslušníkov, ktorí sú povinní opustiť rady SIS a tiež akým spôsobom (č.p:77/32-D-43-45/2003 zo dňa 8.4.2003). Najvyšší súd SR sa však príslušnými ustanoveniami zákona neriadil a rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu.»

Po citácii dotknutého ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) sťažovateľ ďalej uvádza:

„SIS, keďže svoj postup nemohla riadne podložiť zákonnými ustanoveniami uvádzal účelové tvrdenia o pracovných poradách, ktorých predmetom bola pomoc odchádzajúcim príslušníkom, ďalej tiež účelovo argumentuje právnou úpravou, ktorá v tom čase platná nebola a pod. Podľa názoru žalovaného, činnosť v bývalých zložkách ŠtB predstavovala bezpečnostné riziko. Podľa ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 241/2001 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného v tom čase „Za bezpečnostné riziko podľa odseku 1 sa považuje a) činnosť proti záujmom Slovenskej republiky v oblasti obrany štátu, bezpečnosti štátu, medzinárodných stykov, ekonomických záujmov štátu, činnosti štátneho orgánu alebo proti záujmom, ktoré sa Slovenská republika zaviazala chrániť podľa medzinárodných zmlúv, b) úmyselné porušenie právnych predpisov, v dôsledku ktorého by mohlo nastať ohrozenie záujmov Slovenskej republiky, alebo zistenie skutočností, ktoré majú vplyv na dôveryhodnosť a ovplyvniteľnosť osoby a môžu ovplyvniť schopnosť zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach.“ Navyše dňa 21.10.2003 bol vydaný zákon č. 432/2003 Z.z., ktorým sa okrem iného mení ustanovenie § 76 ods.4 zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností tak, že osobám, ktoré boli k 1. novembru 2001 určené na oboznamovanie sa so štátnym tajomstvom v období po 1. januári 1997, sa považujú za oprávnené osoby pre stupeň utajenia Prísne tajné alebo Tajné podľa tohto zákona do 31.10.2004, ak nenastanú iné okolnosti na zánik oprávnenia. V zmysle uvedeného v danej dobe neexistovali žiadne zákonné prekážky pre zotrvanie mojej osoby v služobnom pomere k žalovanému. Tieto podmienky sa zmenili až prijatím zákona č.215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.05.2004. V zmysle ustanovenia § 14 ods.1 tohto zákona za bezpečnostné spoľahlivú osobu sa nepovažuje ten, kto bol pracovne zaradený a aktívne vykonával činnosť v ustanovených štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti. Pre posúdenie právneho stavu prejednávanej veci je uvedené ustanovenie absolútne irelevantné. Rovnako sú v tejto súvislosti právne irelevantné aj spojenia ako budúci zámer zákonodarcu a pod. Harmonogramy odchodu bývalých príslušníkov ŠtB zo služobného pomeru, pracovné porady, termíny na podanie žiadostí atď. boli len nátlakovými aktivitami SIS na ukončenie služobného pomeru s dotknutým príslušníkmi. Vzhľadom k tomu, že na ukončenie služobného pomeru príslušníkov, ktorí v pôsobili

v zložkách ŠtB neboli v tom čase zákonné predpoklady, SIS mi túto povinnosť uložila príkazom.“

Sťažovateľ po opätovnej citácii niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pokračuje v argumentácii takto: *„Vzhľadom k tomu, že súd v konaní rozhodol tak, že moju žalobu zamietol, resp. rozhodnutie o zamietnutí mojej žaloby potvrdil, porušil moje základné práva upravené v čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky ako aj upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Za porušenie môjho základného práva považujem to, že súd neprejednal moju vec spravodlivo, pretože rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Keďže súd nepostupoval v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami zákona, porušil moje právo na súdnu ochranu. Mám zato, že na preukázanie neplatnosti právneho úkonu z dôvodu, že nebol urobený slobodne postačovali mnou predložené listiny, napr. žiadosť o prepustenie zo služobného pomeru resp. navrhované dôkazy, ktoré však vykonané neboli. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Z vyššie uvedeného je zjavné že najvyšší súd nepostupoval s citovaným predpisom a dopustil sa jeho viacerých porušení, pričom poprel ich účel a význam. Uvedené málo za následok nezákonné a nespravodlivé rozhodnutie o mojom žalobnom návrhu a tým porušenie môjho práva na súdnu ochranu.“*

V závere sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo (sloboda) J. R. upravené v čl.46 a nas. Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sž-o- KS 93/2005 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Sž - o - KS 93/2005 z 16.októbra.2007 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. J. R. priznáva trovy právneho zastúpenia v sume 7.915,- Sk, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. K. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch ...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil tieto okolnosti, z ktorých pri svojom rozhodovaní vychádzal:

Krajský súd rozsudkom č. k. 1 S 46/04-64 z 19. apríla 2005 zamietol žalobu sťažovateľa o preskúmanie rozhodnutia SIS č. p. PK-17-5-2004 z 24. marca 2004 (ktorým SIS zamietla odvolanie sťažovateľa podané proti personálnemu rozkazu riaditeľa č. 1188 zo 4. novembra 2003, ktorým bol sťažovateľ na základe žiadosti uvoľnený zo služobného pomeru príslušníka SIS).

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto: *«Z obsahu administratívneho spisu žalovanej a žaloby vyplynulo, že žalobca žiada preskúmať a následne zrušiť rozhodnutie žalovanej, ktorá zamietla odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu personálneho rozkazu riaditeľa Sekcie D žalovanej č. 1188 zo dňa 4.11.2003 a tento personálny rozkaz, na základe ktorého bol žalobca podľa § 191 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. na základe vlastnej žiadosti uvoľnený dňom 31.12.2003 zo služobného pomeru príslušníka žalovanej potvrdil. Ako z obsahu žaloby žalobcu vyplýva tento tvrdí, že žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru podal na základe príkazu svojich nadriadených, pod tlakom a z donútenia, preto táto jeho žiadosť nebola prejavom jeho slobodnej vôle. Ako to žalobca v žalobe uvádza dňa 21.10.2003 sa na základe pokynu jeho priameho nadriadeného zúčastnil pracovného rokovania u riaditeľa Sekcie D žalovanej za prítomnosti riaditeľa personálnej sekcie žalovanej a priameho nadriadeného žalobcu - riaditeľa odboru a ďalších príslušníkov Sekcie D žalovanej. Na tejto porade, ako tvrdí žalobca, riaditeľ personálnej sekcie žalovanej prítomných informoval o tom, že si buď podajú žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru do 27.10.2003, pričom každý dostane v plnej výške výsluhový dôchodok a odchodné, alebo ak tak neurobia, Bezpečnostný úrad žalovanej ukončí previerku všetkých „bez vyjadrenia“, na základe čoho bude na každého z prítomných vypracované služobné hodnotenie so záverom „nespôsobilý pre výkon služby“ a služobný pomer s nimi bude ukončený prepustením podľa § 192 ods. 1 písm. d) zákona č. 73/1998 Z. z., pričom každému sa bude krátiť odchodné o jednu tretinu.*

Podľa žalobcu bola teda jeho žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle ustanovenia § 250 ods. 1 písm.c) zákona č. 73/1998 Z. z., podľa ktorého právny úkon, ktorý nebol urobený slobodne, je neplatný. Žalobca tvrdí, že z jeho strany nešlo o prejav jeho vôle, ale o prejav vôle jeho nadriadených, ktorých príkazy bol v zmysle ustanovenia § 48 ods.3 písm. a) zákona č. 73/1998 Z.z. povinný plniť, že uvedený právny úkon vykonal z donútenia a pod nátlakom, spočívajúcim vo vyhrážke jeho nadriadených, že v prípade nepodania si žiadosti o uvoľnenie neprejde bezpečnostnou previerkou. Pokiaľ ide o námietku žalobcu týkajúcu sa toho, že žiadosti o uvoľnenie si musel podať súc viazaný príkazmi nadriadených, tak žalobca v žalobe zároveň uvádza, že v zmysle ustanovenia § 48 ods.4 zákona č.73/1998 Z. z. upozornil svojich nadriadených na rozpor tohoto príkazu so všeobecne záväznými právnymi predpismi, a to dňa 21.10.2003 počas pracovného rokovania.

K tejto námietke žalobcu súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 48 ods.4 zákona č. 73/1998 Z. z. ak sa policajt domnieva, že rozkaz, nariadenie, príkaz alebo pokyn jeho nadriadeného je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom, je povinný na to nadriadeného upozorniť. Ak nadriadený trvá na splnení rozkazu, nariadenia, príkazu alebo pokynu, musí ho policajtovi písomne potvrdiť a policajt je povinný ho splniť. Žalobca v žalobe nič neuvádza v tom smere, že by jeho nadriadený takýto príkaz po tom, čo bol upozornený na jeho nezákonnosti, aj písomne potvrdil. Ak sa tak nestalo, tak potom v zmysle citovaného ustanovenia § 48 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z. z. jeho druhej vety žalobca nebol takýmto príkazom viazaný, a preto pre absenciu písomného potvrdenia takéhoto príkazu nemožno ani len uvažovať o tom, že by takýto príkaz bol vydaný a žalobca písomne nepotvrdený príkaz bol povinný splniť.

Preto súd uzatvára, že žalobca nepreukázal, že by bol konal na základe príkazu svojho nadriadeného, ako to v žalobe, tvrdil, ale bolo preukázané, že žalobca pod vplyvom právnych následkov nepodania si žiadosti o uvoľnenie z funkcie, hrozby krátenia odchodného o jednu tretinu a ostatných výhod sa rozhodol podať si žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru, ktorej žiadosti žalovaná nemohla nevyhovieť vzhľadom na ustanovenie § 191 ods.1 zákona č. 73/1998 Z. z.

Súd zastáva názor zhodne s vyjadrením žalovanej, ktoré je logické a presvedčivé, že obsahom porady dňa 21.10.2003 bolo informovanie žalobcu jeho nadriadenými o postupe v prípade nepodania si žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru do 27.10.2003, ako aj upovedomenie o pravdepodobnom pre žalobcu nepriaznivom výsledku bezpečnostnej previerky vykonanej v súlade so zákonom, a na ňu nadväzujúcom služobnom hodnotení, preto nemohlo ísť o bezprávnú vyhrážku voči žalobcovi, ale naopak, išlo o pre žalobcu cennú informáciu pri jeho rozhodovaní sa o tom, či si má podať alebo nepodať žiadosť o uvoľnenie s ohľadom na uvedené výhody, najmä výšku odstupného, ktorá ako sám žalobca na pojednávaní súdu uviedol, činila cca 100.000,-Sk, ktorá suma predstavovala krátenie odstupného o jednu tretinu. Preto takýto postup žalovanej, pokiaľ informovala žalobcu a ostatných prítomných na pracovnej porade, možno považovať, za právne dovolenú „vyhrážku“, pretože v skutočnosti išlo o postup súladný so zákonom.

Ako z vyššie zisteného skutkového stavu vyplýva, súd, aplikujúc naň citované zákonné ustanovenia uzatvoril, že žalobca postupoval v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 a 3 zákona, keď si podal žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru písomne, doručil ju nadriadenému, a to prostredníctvom bezprostredne nadriadeného tomu nadriadenému, ktorý je oprávnený rozhodnúť o jeho uvoľnení zo služobného pomeru.

Naopak, žalobca nevyužil ani postup podľa ustanovenia § 191 ods.4 zákona č.73/1998 Z. z., ak mal za to, že na svojej žiadosti ne zotráva a mohol túto zobrať späť, čo však neurobil. Preto súd zastáva názor, že žalobca vyčkával na vyplatenie odstupného v plnom rozsahu a potom sa až rozhodol podať žalobu proti žalovanej zo zisťných dôvodov, spochybňujúc svoj vlastný prejav vôle, o ktorom kontraproduktívne tvrdil, že ho neurobil slobodne, ak si sám podal žiadosť, o uvoľnenie zo služobného pomeru a o ktorom tvrdil, že ho urobil na príkaz nadriadeného, čo však najmä v správnom konaní a tiež ani v súdnom preskúmacom konaní ničím nepreukázal, najmä nepreukázal, že postupoval podľa § 48 ods.4 zákona č. 73/1998 Z.z., lebo si nezabezpečil písomné potvrdenie tzv. „príkazu“, o ktorom tvrdil, že bol príkazom, a preto ho nebol povinný, aj keď ho za príkaz považoval, splniť. V konaní nebolo preukázané ani tvrdenie žalobcu, že urobil právny úkon podaním žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru pod tlakom, psychického donútenia, bezprávnou vyhrážkou, pretože vyhrážky, na ktoré

poukazoval žalobca boli dovolenými právnymi vyhrážkami, ktoré boli v skutočnosti informáciami prospešnými pre žalobcu, ktoré využil a na základe ktorých si podal žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru.

Súd uznáva za dôvodnú jedine žalobnú námietku žalobcu, že žalovaná nepostupovala procesne v súlade s ustanovením § 243 ods.2 zákona č. 73/1998 Z. z., avšak nakoľko išlo o vadu postupu žalovanej, ktorá nemala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, súd na túto vadu v súlade s ustanovením § 250i ods.3 O.s.p. neprihliadol.

Na základe týchto podstatných dôvodov súd nepovažoval za potrebné vykonať ďalšie dokazovanie navrhnuté žalobcom, ani preskúmať napadnuté rozhodnutie z hľadísk, ktoré žalobca prednášal na pojednávaní súdu, lebo žalobca mohol rozšíriť rozsah napadnutého rozhodnutia len v lehote podľa § 250b O.s.p.»

Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, v ktorom sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pričom argumentoval takto:

«Súd vo svojom rozhodnutí konštatuje, že žalobca nepreukázal, že by konal na základe príkazu svojho nadriadeného, ale naopak bolo preukázané, že žalobca pod vplyvom právnych následkov nepodania si žiadosti o uvoľnenie z funkcie, hrozby krátenia odchodného o jednu tretinu a ostatných výhod sa rozhodol podať si žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru, ktorej žiadosti žalovaný nemohol nevyhovieť vzhľadom na ustanovenie par. 191 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. Uvedený záver súd vyvodzuje najmä z ust. par 191 ods. 1-4 zákona č. 73/1998 Z.z. a z vyjadrenia žalovaného k žalobe, pričom v danej súvislosti vôbec neberie do úvahy návrh žalobcu na vykonanie dôkazov zo dňa 21.3.2005 a podanie žalobcu zo dňa 18.4.2005.

Vykonaním dôkazov navrhovaných v uvedených podaniach by sa preukázalo, že žalobca konal pod nátlakom nadriadených a podanie žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru nebolo prejavom jeho slobodnej vole.

Žalobca sa v súvislosti s podaním žiadosti o prepustenie zo služobného pomeru riadil ustanoveniami zákona č. 73/1998 Z. z. vrátane ustanovenia par. 48 ods. 3 písm. a), v zmysle ktorého mu bol daný príkaz na podanie si uvedenej žiadosti. Žalobca svojho nadriadeného upozornil na rozpor jeho príkazu so všeobecne záväzným právnym predpisom, avšak tento na splnení príkazu trval, čo písomne potvrdil na tretej strane

žiadosti o prepustenie zo služobného pomeru. Týmto bola splnená aj povinnosť vyplývajúca žalobcovi z ustanovenia par. 48 ods. 4 cit. zákona. Predmetná žiadosť obsahovala dôvody, z ktorých bola podávaná. V zmysle ust. par. 191 ods. 6 cit. zákona príslušný nadriadený nemusel s podaním žiadosti súhlasiť. Svojím podpisom však svoj súhlas dal a tým potvrdil i splnenie príkazu.

Vyjadrenie žalovaného rozhodne nemožno považovať za logické a presvedčivé. Prečo by sa organizovali pracovné porady, ktorých obsahom bolo poskytnutie pomoci príslušníkom pri odchode zo služobného pomeru? Ako nadriadení vedeli, ktorí príslušníci chcú byť uvoľnení zo služobného pomeru? Naopak, je verejne známou vecou (bolo to napr. obsiahnuté aj v správe o činnosti SIS za rok 2003), že všetci bývalí príslušníci ŠtB musia opustiť SIS. Vzhľadom k tomu, že v tom čase platná legislatíva neobsahovala mechanizmy ako týchto príslušníkov z radov SIS dostať, boli organizované pracovné porady s cieľom „pomôcť“ týmto príslušníkom. Takýto postup je preukázateľný aj časovou postupnosťou udalostí, keď posledný možný termín podania žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru bol 27.10.2003. Ukončenie pôsobenia všetkých bývalých príslušníkov ŠtB v SIS bolo naplánované na 31.12.2003. Za týmto účelom bol dokonca spracovaný aj harmonogram postupného uvoľňovania bývalých príslušníkov ŠtB, ktorý je v SIS vedený pod č. 77/32-D-43-45/2003. Súd však nepovažoval za potrebné sa s týmto záznamom oboznámiť.

Súd neakceptoval ani vyjadrenia žalobcu, ktoré boli predložené v písomnom vyjadrení zo dňa 18.4.2005 a ktoré boli aj osobne prednesené na konanom pojednávaní.

Zavádzajúce sú aj vyjadrenia žalovaného ohľadom v tom čase platnej právnej úpravy na úseku ochrany utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Par. 76 ods. 4 nestanovoval, tak ako uvádza žalovaný vo svojom vyjadrení, že osoba, ktorá bola k 1.11.2001 určená na oboznamovanie sa so štátnym tajomstvom po 1. januári 1997, sa považovala za oprávnenú osobu pre stupeň Prísne tajné alebo Tajné podľa tohto zákona do 31. októbra 2003. Tento stav platil len do 30.10.2003, pričom zákonom č. 432/2003 Z.z. zo dňa 21.10.2003, ktorým sa mení okrem iného aj zákon č. 241/2001 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností sa s účinnosťou od 31.10.2003 vyššie uvedené oprávnenie osoby určenej na oboznamovanie sa so štátnym tajomstvom predĺžilo do 31.10.2004. Teda v čase konania pracovnej rady a následného podania

žiadosti bol platný právny stav iný ako uvádza žalovaný. Tvrdenie, že vyjadrenia riaditeľa personálnej sekcie informačnej služby nemohli byť podľa názoru žalovaného ani žalobcovi ani iným účastníkom pracovného rokovania objektívne považované za akýkoľvek nátlak a boli len skonštatovaním pracovných dôsledkov, ktoré by nevyhnutne na základe vtedy platného zákona nastali v náväznosti na nespôsobilosť dotknutých príslušníkov na výkon štátnej služby v informačnej službe v dôsledku zániku ich oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami možno s poukázaním na vyššie uvedenú novelizáciu zákona o ochrane utajovaných skutočností považovať minimálne za účelové.

Rovnako za účelové možno považovať aj tzv. „objasnenie“ postupu pri vykonávaní bezpečnostných previerok podľa zákona č. 241/2001 Z.z. v spojení so zákonom 215/2004 Z.z.

V zmysle zákona č. 241/2001 Z.z. sa za spoľahlivú osobu nepovažuje ten, u koho bolo zistené bezpečnostné riziko. Za bezpečnostné riziko sa považovalo zistenie skutočností, ktoré majú vplyv na dôveryhodnosť a ovplyvniteľnosť osoby a môžu ovplyvniť schopnosť zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach, pričom ich bližšie nešpecifikoval, (par. 15 ods. 2). Zákonodarca umožnil subjektom vykonávajúcim bezpečnostné previerky zvážiť a samostatne sa rozhodnúť, ktoré skutočnosti bude považovať za bezpečnostné riziko. V žiadnom prepise však nebolo stanovené, že toto riziko predstavuje aj činnosť v štruktúrach ŠtB. Uvedené bolo zachytené až v zákone č. 215/2004 Z.z., ktorý však nadobudol účinnosť až 1.5.2004. V tejto súvislosti považujeme za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že predmetné ustanovenie zákona č. 251/2004 Z.z. (par. 15ods.1) bolo generálnym prokurátorom napadnuté na Ústavnom súde SR.

Súd v odôvodnení rozhodnutia kvalifikuje postup žalovaného ako právne dovolenú „vyhrážku“ a to z dôvodu, že má za to, že v skutočnosti išlo o postup súladný so zákonom. S týmto názorom nemožno súhlasiť. Nemožno považovať za zákonný postup, keď nadriadený odovzdá žalobcovi tlačivo na podanie žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru a určí mu termín dokedy má túto žiadosť podať. Súd však nemal záujem zaoberať sa uvedenými skutočnosťami. Nevykonal dôkazy nevrhnuté žalobcom s poukázaním na ust. par. 250 b O.s.p.

Máme zato, že takýto postup súdu nie je správny. Žalobca rozsah napadnutého rozhodnutia nerozširoval, rozsah napadnutého rozhodnutia ostal počas celého konania nezmenený. Žalobca len poukázal, po oboznámení sa s vyjadrením žalovaného na dôkazy, ktoré preukazujú jeho tvrdenia.»

Najvyšší súd ako súd odvolací napadnuté rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 219 OSP ako vecne správne potvrdil, čo odôvodnil takto: „... Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so záverom vysloveným súdom prvého stupňa, že žalobca nepreukázal, že dôvodom k podaniu jeho žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru mal byť príkaz alebo pokyn jeho nadriadeného k takejto žiadosti, pretože aj žalobcovi muselo byť jasné, že nemohlo ísť o príkaz alebo pokyn vydaný v súvislosti s plnením služobných úloh, ktorý by bol povinný (za splnenia zákonných predpokladov) splniť, keďže podanie žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru zjavne nemožno považovať za plnenie úloh spojených s funkciou príslušníka žalovanej. Ak by sa aj nedôvodne domnieval, že takýto rozkaz dostal, nepreukázal, že by takýto príkaz aj po jeho upozornení na nezákonnosť takéhoto príkazu, bol v zmysle § 48 ods. 4 zákona o služobnom pomere nadriadeným písomne potvrdený, v dôsledku čoho by bol povinný ho splniť. Nemožno hovoriť ani o neprípustnom nátlaku v súvislosti s obsahom porady dňa 21.10.2003, na ktorej bol žalobca nadriadenými informovaný o možnom následnom postupe v prípade nepodania si žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru, pretože upozornenie na zákonný postup nie je možné považovať za nedovolenú vyhrážku. Aj podľa názoru odvolacieho súdu ide zo strany žalobcu o účelovú obranu majúcu za cieľ spochybníť vlastné rozhodnutie podať žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru urobené pod dojemom informácií o právnych následkoch, ak by tak neurobil, ktorú účelovo použil až potom, čo využil výhody plynúce z podania takejto žiadosti, preto dôvodne krajský súd na ňu neprihliadol a žalobu spochybňujúcu rozhodnutie žalovaného o uvoľnení žalobcu zo služobného pomeru vydané na základe takejto žiadosti ako nedôvodnú zamietol. Rozhodnutie krajského súdu obsahuje všetky formálne i obsahové náležitosti a jeho súčasťou je náležité vyčerpávajúce odôvodnenie obsahujúce aj logicky zdôvodnené stanovisko súdu k vzneseným námietkam, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a preto toto rozhodnutie podľa § 219 OSP potvrdil.“

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom na ich rozhodnutia. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (podobne aj II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 231/04).

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj I. ÚS 13/00, I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Podstata rozhodovania spočívala v posúdení skutkových okolností týkajúcich sa toho, či bol sťažovateľ k podaniu svojej žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka SIS nejakým spôsobom donútený formou príkazu zo strany žalovanej (SIS). Najvyšší súd konštatoval neexistenciu takéhoto príkazu dôvodiac, že podanie žiadosti nemožno v žiadnom prípade považovať za plnenie úloh spojených s funkciou príslušníka SIS, a preto sťažovateľovi muselo byť jasné, že v tomto prípade nemôže ísť o pokyn k plneniu úloh spojených s výkonom funkcie. Najvyšší súd sa tiež vyjadril k otázke „*neprípustného nátlaku*“, ku ktorému podľa vyjadrenia sťažovateľa malo dôjsť na porade vykonanej SIS, a uviedol, že ju považuje za „*upozornenie na zákonný postup*“, ktoré nemožno kvalifikovať ako „*nedovolenú vyhrážku*“. Tieto skutkové úvahy najvyššieho súdu a z nich plynúce právne závery sa javia ako celkom logické a sú náležite zdôvodnené, pričom ústavný súd zdôrazňuje, že k otázke ich správnosti sa nemôže vyjadrovať.

Vychádzajúc zo zistených okolností ústavný súd konštatuje, že v odôvodnení namietaného rozhodnutia sa najvyšší súd vysporiadal s námietkami sťažovateľa v dostatočnej miere, k právnemu záveru, ktorý bol východiskom jeho rozhodovania dospel po skutkovej úvahe majúcej logické východiská.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ústavný súd teda odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a z tohto dôvodu už nerozhodoval o jeho návrhu, ktorým sa domáhal zrušenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 SžoKS/93/2005 zo 16. októbra 2007, ako aj priznania trov právneho zastúpenia právnomu zástupcovi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2008